

TREI „DIVE” ȘI... UN „DIVO”

(Costin Popa – 20 decembrie 2015)

Concertul din preajma Crăciunului, datorat Formațiilor Muzicale Radio și desfășurat sub genericul „divelor de operă” a primit în 2015 și o voce de tenor, aceea a tânărului Ștefan Pop, a cărui lansare mondială a avut loc după câștigarea fără drept de apel a marelui Concurs Internațional de Canto „Operalia – Plácido Domingo”, ediția Milano 2010. O asociere binevenită a invitatului special cu celelalte trei glasuri, dintre care numai unul, al sopranei Teodora Gheorghiu, mai fusese auzit în tradiționalele concerte, ajunse acum la ediția a cincea. Soprana Iulia Isaev (înlocuitoare a sopranei Tatiana Lisnic, inițial anunțată) și mezzosoprana Liliana Ciucă Mattei i s-au alăturat.

Un program popular, cu piese arhicunoscute, interpretate de aspiranții la justificarea titlaturilor din afiș în compania Orchestrei Naționale și a Corului Academic Radio, a fost dirijat de italianul David Crescenzi, una dintre baghetele specializate în muzica de operă, care și-a făcut din România o a doua țară.

„Divă” este o titulatură pretențioasă, chiar pentru un afiș cu tentă vădită de atracție, ce reunește alături de înalta calitate artistică, o prezență și o atitudine pline de „glamour”, de aură strălucitoare. Frumoase și elegante, cu siluete și ținute impecabile, cele trei au captat privirile. Întrucât atributul se și construiește, le mai trebuie reclama, interviurile și prezentările, fotografiile în revistele noastre „glossy”, care însă nu se înghesuie să facă publicitate decât pentru foarte puține nume din muzică. Ciclul „divelor” promovat de Radio România ca un veritabil club poate fi o meritată sursă de inspirație.

David Crescenzi, un dirijor de marcă

Ansamblurile - Orchestra Națională și o formație a Corului Academic Radio pregătită de Dan Mihai Goia - au fost la altitudine. Instrumentiștii au cântat compact, cu atacuri precise și bune evidențieri ale partidelor. Și dacă „Sinfonia” operei „Don Pasquale” a debutat atât de vijelios încât a transformat „Allegro”-ul donizettian într-un „Prestississimo” greu inteligibil, David Crescenzi a continuat elegant în alternanțele „Andante”, „Moderato”, „Più Allegro”, cu „rubati” de efect. Dirijorul este un bun analist de detaliu al atmosferei partiturilor, conexările cu dramaturgia sunt evidente. Mă gândesc la „Dansul orelor” din „Gioconda” de Ponchielli, care a adus în prima secțiune prevestirea funestă a tragicelor întâmplări (violoncele pline de tristețe), urmată de exuberanța („Allegro vivacissimo”) balului din palatul venețian al lui Alvise, Ca’ d’Oro. Bagheta a fost și expresivă, și incisivă. Pentru uvertura operei „Luisa Miller”, Crescenzi a ales tempi echilibrați, fără excese și o gestiune oportună a planurilor sonore. În finalul concertului, Orchestra Națională Radio a oferit o versiune poetică - în aranjamentul dirijorului - a popularei „Silent night” de Franz Gruber, un îndemn muzical și verbal către public pentru întâmpinarea Sărbătorilor Crăciunului „con pace e serenità”.

Ca acompaniator al soliștilor, David Crescenzi nu a însoțit doar, ci a și inspirat, cu gestică fermă, precisă și sugestivă, ca de altfel pe întreg parcursul serii, în care a dirijat totul pe dinafară.

Corul a cântat catifelat și cu frumoase „crescendi” într-o pagină totuși puțin ternă pentru un asemenea concert, „Patria oppressa” din „Macbeth” de Verdi, din același opus alegându-se și „Tre

volte miagola”, în care confruntarea cu orchestra i-a estompat sonoritățile și claritatea slovelor pasajului în pianissimo brilliant „...rimescete, rimescete...”. Virtuțile de omogenitate și masivitate sonoră s-au revelat în „Chi del gitano” din „Trubadurul” aceluiași Verdi.

În partiturile solistice

Vocea mezzosopranei Liliana Ciucă Mattei este, la ora actuală, una dintre cele mai frumoase din țară și nu numai. Înzestrarea cu armonice de preț, culoarea sunetului, frazarea cu sens sunt însușiri evidente. A cântat strălucitor, cu seducătoare senzualitate „Seguidilla” din „Carmen” de Bizet și, după o abordare mai firavă a debutului primei strofe din „Stride la vampa!” („Trubadurul”), a continuat cu consistență vocală, în tente sumbre, potrivite personajului Azucena și solide note de Sol înalt. Păcat, mare păcat, că artista clujeană nu a fost solicitată mai mult de program, lucru de altfel valabil și pentru ceilalți parteneri de afiș.

Cunoscută și apreciată din spectacolele bucureștene, Iulia Isaev a ales două pagini din opere des interpretate pe prima scenă lirică a țării, aria „scrisorii” din „Evgheni Oneghin” de Ceaikovski și „Un bel di, vedremo” din „M-me Butterfly” de Puccini, din care prima se include mai rar pe afișele unui concert, poate din cauza lungimii. A fost însă un vehicul de expresivitate pentru soprană, care a știut să creeze climaxul visării în noapte a unei eroine romantice, după un start ușor voalat, dominat de sonoritățile orchestrale. A dezvoltat frumoase note înalte, ca și în aria pucciniană, începută cu un atac superb de sunet și încărcată expansiv, cu adâncă trăire.

Pentru Teodora Gheorghiu, se știe, actuala perioadă de studiu este orientată către abordări lirice, destinate valorificării potențialului acumulat și dezvoltării naturale a glasului de sorginte lejeră. Drumul este bun, dar mai sunt pași de urmat, pentru ca sunetele grave să capete pregnanță iar cele acute, volum sporit („Come scoglio” din „Così fan tutte” de Mozart) sau respirația să-i permită lungirea frazei pentru a include, pe un singur arc, Si bemol-ul culminant al ariei „Tu che di gel sei cinta” din „Turandot” de Puccini. Soprana rezidentă la Viena deține o solidă cultură stilistică mozartiană, pe care a expus-o cu rafinament și, totodată, s-a exprimat emoționant în conturul rezervat personajului puccinian în prag de sinucidere. O artistă adevărată! Sensibilitatea a fost cheia de boltă și în duetul „O soave fanciulla” din „Boema” de Puccini, alături de Ștefan Pop.

Entuziasmantă a fost prestația acestuia, care a deschis partea vocală a concertului cu „La mia letizia infondere” din „Lombarzii” de Verdi, smulgând ovații. Glasul tenorului parcurge o perioadă fastă ca sonoritate, proiecție și concentrare de sunet. Cântă spinto, cu patină tipic italiană, avântat, cu frazare bine studiată, cu accente eroice și omogenitate pe întregul ambitus, până la acutele spectaculoase, suverane, „cât casa”. În discursul muzical, adaugă momente subtil prelucrate, propice pentru contururi complexe. Așa au fost moliciunile de expresie din duetul de dragoste puccinian. Demonstrarea abilităților virtuozistice s-a făcut cu prisosință în cântoneta „La Danza” de Rossini, cu care exuberantul tenor bistrițean și-a încheiat programul.

Clubul „divelor” de la Radio se lărgește și se susține. Așa încât, se așteaptă numele anului 2016, sper, ferite de anulări de ultim moment.